

DRENTHE WOONT
circulair

Selectieverslag

samen ontdekken door te doen

actium

Domesta

lefier

WOON
CONCEPT

‘wat wordt mijn huis?’

Selectieverslag Drenthe Woont Circulair

Een leefbare planeet, ook voor de volgende generatie. Om dat te bereiken, moet er iets radicaal veranderen in de manier waarop we bouwen, wonen en leven. De aarde is niet onuitputtelijk - grondstoffen worden steeds schaarser. We kunnen er niet omheen: circulair bouwen moet het nieuwe ‘normaal’ worden.

Anders kijken

Hoe? Het vraagt een omslag in denken en doen. We moeten op een andere manier kijken naar producten, processen en samenwerkingen. Met elkaar. Drenthe Woont Circulair is een gezamenlijk initiatief van de 8 Drentse woningcorporaties. Hier willen we de antwoorden vinden.

Experimenteren en leren

En dat doen we samen met innovatieve partijen. In 6 Drentse pilotprojecten - de Proeftuin - verkennen we uiteenlopende ideeën rond circulair bouwen, wonen en leven. De Proeftuin Drenthe Woont Circulair is een veilige context om te experimenteren. Leren staat voorop. Al doende ontdekken we wat echt werkt. Niet als eenmalige pilot, maar als oplossing met blijvende impact.

Samen naar 100% circulair

Hoe de toekomst eruitziet? In 2040 bouwen en renoveren we in Drenthe 100% circulair. Ambitieuw? Ja! En we gaan het gewoon doen. Ons doel: het ontwikkelen van circulaire sociale huurwoningen die betaalbaar, herhaalbaar en opschaalbaar zijn. Economisch verantwoord gebouwd, met respect voor de omgeving en met oog voor het welzijn van mens en dier. Zo dragen we bij aan een gezondere wereld. Vandaag en morgen.

Partners gezocht met visie en lef

Voor die ontdekkingstocht gingen we op zoek naar partners. Architecten, aannemers en andere partijen. Frisse denkers die het met ons aandurven om te proberen, te ontdekken en te experimenteren in onze Drentse Proeftuin. Partners met visie en vernieuwende, circulaire ideeën. En met het lef om die ideeën te realiseren.

31 inzendingen

Onze uitvraag is gestart met een open oproep voor inschrijving. We nodigden consortia uit om hun visie en ambitie op het gebied van circulariteit, samenwerking en leren met ons te delen. We ontvingen 31 inschrijvingen, waarbij maar liefst 175 bedrijven zijn betrokken. Daar zijn we trots op!

Alle 31 inzendingen zijn beoordeeld door een team vanuit de corporaties. Dit team, bestaande uit corporatiemedewerkers van verschillende signatuur - van directeur, wijkconsulent en beleidsadviseur tot projectleider - beoordeelde de stukken op de kwaliteit van de visie op circulariteit, samenwerking en leren. Het kern-team maakte vervolgens op basis van deze reflecties een gedragen selectie van 10 genomineerden. Daarbij hebben we gestuurd op een zo groot mogelijke diversiteit in de groep van 10 genomineerden. Diversiteit vormt namelijk de solide basis voor een breed spectrum van experimenteren in onze Drentse Proeftuin.

Het selectieverslag

In dit selectieverslag vind je een beknopte toelichting op de beoordeling van de 31 inzendingen. Dit hebben we beschreven aan de hand van de visie op:

- circulariteit
- samenwerking
- leren

We hopen dat je aan deze toelichtingen niet genoeg hebt. En dat je graag met ons mee wilt leren in de Drentse Proeftuin. Meld je aan voor onze LinkedIn groep Drenthe Woont Circulair. Zo blijf je op de hoogte van de stappen die we zetten. Je kunt je ook aanmelden voor de nieuwsbrief. Tot slot organiseren we twee keer per jaar een open event gericht op circulair wonen. Hopelijk tot dan!

De 31 inzendingen

1. LAAS

LAAS is de afkorting van Living As A Service. Wonen als een service: anders bouwen en anders denken. Een visie met aandacht voor het woonklimaat en wonen op een andere manier, maar wel vanuit de eigen perceptie. Het product EPS vormt de basis voor bouw-elementen. De visie omschrijft het verkoop-, ontwerp-, productie- en montageproces. Onderzoek moet uitwijzen of de huidige grondstoffen voor EPS vervangen kunnen worden door algen, zodat een volledig biobased component ontstaat. De overstap in het document van het onderwerp lineaire bouwmaatschappij en hergebruik van sloopmateriaal naar het EPS-concept is wat abrupt. De visie omschrijft geen oplossing voor het hergebruik van materiaal uit het huidige woningbestand. Wel dat er ruimte gecreëerd moet worden voor nieuwe circulaire concepten.

Circulariteit

De visie op circulariteit beperkt zich tot het hergebruik of uitwisselen van de EPS-bouwelementen en het hergebruik van het (biobased) EPS-materiaal zelf.

Samenwerking

De visie gaat enkel uit van samenwerking binnen haar eigen keten, die bestaat uit productie-, begeleiding- en montagepartners.

Leren

De visie gaat uit van een product. Het maatschappelijk en samen leren en de collectieve impact is niet in de visie opgenomen.

2. Mensen - Hout - Geld

Dit document beschrijft het circulaire product hout. Centraal staat de productie er van en het bouwen met en leven in hout. Het document maakt aan de hand van de Donut Economie van Kate Raworth en de Trias Materia de noodzaak van een circulaire bouwconomie duidelijk. De visie omschrijft de zoektocht naar een nieuwe cyclus met de aanplant van bomen in aantallen die gelijkstaan aan het verbruikte materiaal en met het zoeken naar bruikbaar materiaal uit de sloopprojecten.

Circulariteit

Het document omschrijft kort een aantal aspecten van circulariteit.

Samenwerking

Dit document beschrijft meerdere aspecten van samenwerken. De nadruk ligt op het onderling vertrouwen, ambitie en vakmanschap. De samenwerking is gericht op het proefproject en omschrijft geen meerjarenperspectief. Het consortium bestaat enkel uit een traditioneel team.

Leren

In dit document wordt een beroep gedaan op de onderlinge verhoudingen en de houding die noodzakelijk is om samen te leren. De toekomstige bewoners worden in het bouwproces meegenomen. Helaas omschrijft de visie verder geen perspectief voor het leren en wonen in de circulaire toekomst.

3. Momentum

Het document beschrijft het perspectief Samen naar de wijk van de Toekomst. Het gaat over de noodzaak om van een lineaire en kostengedreven economie over te gaan naar een economie waar geld een onderdeel wordt van je waardebeoordeling, in plaats van de grootste waardebeoordeler. Het document omschrijft een duidelijke visie om circulariteit vanuit de buurt of wijk te benaderen, omdat elke partij in de wijk specifieke opgaven heeft. Daarnaast geeft de visie aan dat een structurele verandering niet vanuit een pilotproject ontstaat, maar pas na de realisatie daarvan kan beginnen. Deze visie hanteert het concept van de samenwerkings-tafel om alle disciplines te kunnen begeleiden in de verandering.

Circulariteit

Het document omschrijft enkele mogelijkheden die naar een circulaire bouw kunnen leiden tijdens de uitvoering van drie vastgoed-scenario's. Door binnen het bestaande netwerk contacten te leggen worden de kennis en kunde groter. Het is niet duidelijk welk circulair bouwprincipe de voorkeur heeft. Het document beschrijft diverse bouwmethoden waar men op aan kan sluiten.

Samenwerking

Het document benoemt hoe en wanneer de eindgebruiker moet worden betrokken en tot welk resultaat de betrokkenheid moet leiden. De manier waarop is beperkt beschreven.

Leren

Om samen te leren en veranderingen door te kunnen voeren wordt aansluiting gezocht met een bestaand platform en pleit men voor een uniforme leermethode. Er is geen omschrijving over het samen leren binnen het pilotproject.

4. Mooizen

De visie in dit document is gericht op het optimaliseren van een bestaand concept met diverse circulaire en biobased componenten. De verandering van een lineaire, financieel gestuurde economie wordt heel kort aangestipt. Het document geeft in hoofdzaak een technische uitleg en onderbouwing van keuzes voor het bestaande concept. Het besteedt geen aandacht aan huurders en omgeving.

Circulariteit

De visie is erop gericht om het bestaande concept te laten groeien naar een volledig circulaire woning.

Samenwerking

De betrokkenheid van bewoners is gebaseerd op de keuzes die er binnen het bestaande concept zijn, zoals de keuze in gevelbekleding. Voor inbreng voor het verbeteren van het productieproces is de verticale bouwkolom omgezet naar een horizontale bouwkolom. De maatschappelijke invloeden en de verandering van mindset komen niet tot uitdrukking in dit document.

Leren

Het document beschrijft in hoofdzaak het leren van het huidige woningconcept en het verbeteren ervan. Het samen leren - hoe komen we tot een circulaire (bouw)economie met behulp van de uitvraag van proefprojecten - is niet opgenomen.

5. Natuurlijk circulair

>> genomineerd voor de pitches

Het document beschrijft een bestaand biobased en remontabel woningconcept. De visie is gericht op het doorontwikkelen van het huidige concept. Het document geeft een technische uitleg over het wonen in een biobased gebouwde huis. Maar het gaat ook over het opzetten van een groeifonds dat betaalbaarheid en zekerheid over het beschikken van herbruikbare materialen moet veiligstellen. In een groeifonds moet de toekomstige waarde van de onderdelen van de woning worden opgenomen. Tijdens de bouw zorgt die waarde voor een verlaging van de investeringskosten. Een verdere uitleg over de identiteit van het groeifonds of een juridische/financiële onderbouwing ervan is helaas niet opgenomen in het document. Het document heeft haar focus op techniek, materiaal en het groeifonds. Helaas zijn aspecten als omgeving en de deelname van huurders niet duidelijk meegenomen.

Circulariteit

Het bouwconcept is gericht op het gezond wonen in een circulair gebouwde woning.

Samenwerking

Het document omschrijft geen heldere visie over het aangaan van samenwerking of kennisdeling buiten de huidige kern. De noodzaak ervan wordt wel weergegeven.

Leren

De partijen geloven in kennisdeling en samenwerking. Hoe samenwerking, samen leren en leren van elkaar gestalte moet krijgen is nauwelijks in het document opgenomen.

6. Onze club

Het document beperkt zich in hoofdzaak tot de uitleg van afwegingen en het stellen van vragen omtrent onderwerp circulariteit. Een duidelijke visie op de afwegingen is helaas niet opgenomen.

Circulariteit

De aspecten rondom circulariteit zijn beperkt opgenomen.

Samenwerking

Het document omschrijft de noodzaak om samen te werken.

Leren

Een duidelijke visie op hoe het samen leren vorm moet krijgen ontbreekt.

7. 3 Circles

>> genomineerd voor de pitches

Over het algemeen geeft het document een heldere indruk van de visie op de verschillende thema's binnen de circulaire economie. Er is een duidelijke samenhang tussen de thema's, die allemaal goed onderbouwd zijn toegelicht. Er is veel oog voor de mens en een goede balans tussen de harde (technische) en zachte aspecten.

Circulariteit

Wat opvalt is dat bijna alle aspecten van circulariteit op een heldere en duidelijke wijze zijn beschreven en dat er een duidelijke samenhang in de verschillende aspecten te lezen is. We waarderen dat in de visie de waardeketen en momenten van waardeoverdracht worden onderzocht. Dat geeft aan dat men verder kijkt dan alleen naar financiële waarde.

Samenwerking

In de visie is komt het thema samenwerking sterk naar voren. Voorbeelden hiervan zijn de beschrijving van een 'inner circle' en een 'outer circle'. Ook is er gedacht aan het toevoegen van partijen die 'ons scherp houden'.

Leren

De visie beschrijft een open houding. 'zo lang mogelijk weg blijven van gebaande paden'. In combinatie met de genoemde samenwerking toont dit een sterke visie op leren. De in het document beschreven 'good life filosofie' geeft nadere invulling aan die visie.

8. AANS

De algemene indruk van het document is: kort en krachtig. Dat is positief, maar het neveneffect is dat de thema's matig zijn onderbouwd. We vinden het jammer dat de aspecten 'mens' en 'waarde' onderbelicht zijn. Het document maakt wel nieuwsgierig naar de rest, maar creëert ook twijfel over de capaciteiten van het team en maakt een pilotproject lastig voor te stellen.

Circulariteit

Het document beschrijft een visie op wonen; niet alleen het huis, maar ook de leefomgeving. De focus ligt hierbij op het product (woning en omgeving). We waarderen de andere manier van kijken naar eigenaarschap (product as a service).

Samenwerking

Het document beschrijft een samenwerking tussen consortium, corporatie, huurder en gemeente. Het beschrijft echter niet hoe deze samenwerking georganiseerd is.

Leren

We waarderen de toevoeging van het lectoraat Duurzame innovatie in de regionale kenniseconomie van Alfa-college en Stenden Hogeschool. De manier waarop leren en innoveren is ingebed in de samenwerking komt echter in het visiedocument niet tot uitdrukking.

9. BEWAARD

Het document beschrijft een voornamelijk op technische aspecten gestoelde visie op circulariteit. Dit levert een positieve bijdrage aan een beter gebruik van grondstoffen, maar wel vanuit een relatief beperkte scope. We missen in het document een visie op welzijn, wonen en waarde. In combinatie met een relatief traditionele samenstelling van het team en het ontbreken van een duidelijke visie op leren en samenwerking zorgt dit voor twijfels over de mate van vernieuwing en de collectieve impact.

Circulariteit

Het thema circulariteit is voornamelijk beschreven in technische maatregelen rond gebouwonderdelen en materiaalgebruik. Dit draagt bij aan beter omgaan met beschikbare grondstoffen. We missen hierbij een visie op de andere aspecten van de circulaire economie, zoals energie, biodiversiteit, maatschappij en welzijn.

Samenwerking

Het document noemt het belang van samenwerking. Een visie hierop en hoe de samenwerking tot uiting komt in de proeftuin is onvoldoende beschreven.

Leren

Het document geeft aan dat leren een belangrijke voorwaarde is om stappen in de circulaire ontwikkeling te kunnen zetten. Er staat echter geen nadere toelichting of visie op dit thema in het document.

10. BRIXS

Het visiedocument beschrijft een (digitale) systematiek voor het inventariseren en opnieuw inzetten van materialen. We missen een visie op andere aspecten van de circulaire economie, zoals welzijn en wonen. Door deze beperkte scope ontbreekt een duidelijk beeld over de collectieve impact op strategisch en operationeel niveau. Ook missen we een beeld van de interactie tussen de verschillende aspecten van circulariteit.

Circulariteit

Bij de beschrijving van het thema circulariteit ligt de focus in hoge mate op het anders inzetten van materialen in bestaande gebouwen door inventarisatie, recycling en de inzet van (digitale) informatie. Dit draagt bij aan het beter omgaan met beschikbare grondstoffen. We missen een visie op de andere aspecten van de circulaire economie, zoals energie, biodiversiteit, maatschappij en welzijn.

Samenwerking

Het thema samenwerking komt in het visiedocument niet tot uiting. Wel noemt het document de adoptie van het gedachtegoed, waarbij niet duidelijk is welk gedachtegoed hiermee wordt bedoeld.

Leren

Het thema leren komt onvoldoende tot uiting in de visie. Een kort hoofdstuk noemt het delen van kennis in een digitaal platform. Dit geeft echter geen goed beeld van het lerende effect in algemene zin in de Proeftuin. De vraag rijst dan ook in hoeverre dit bijdraagt aan de doelstelling van Drenthe Woont Circulair.

11. Circulair huis voor iedereen

Het visiedocument beschrijft verschillende aspecten van de circulaire economie. Hierbij zijn verbindingen gelegd met het circulair kompas van Drenthe Woont Circulair. Hieruit kan worden geconcludeerd dat bij het opstellen een brede scope is gehanteerd, of dat de uitvraag goed is gelezen. De visie maakt gebruik van algemene informatie en reeds beschikbare systematiek. Daardoor ontstaat een onduidelijk beeld van de vindrijkheid en mate van innovatie binnen het consortium.

Circulariteit

Het visiedocument beschrijft verschillende aspecten op hoofdlijnen en haalt de thema's uit het circulair kompas van Drenthe Woont Circulair aan. De eigen visie hierop en hoe hier invulling aan kan worden gegeven, is onduidelijk.

Samenwerking

Over het thema samenwerken worden nieuwe samenwerkingsvormen genoemd, zowel binnen de sector als cross-sectoraal. De visie licht niet toe hoe, en dat maakt het lastig voor te stellen.

Leren

De visie benoemt het aspect leren niet specifiek. Bij de beschrijving van de processen valt op dat dit relatief traditionele processen zijn. Hetzelfde geldt voor de samenstelling van het team.

12. Circulair ontwerpen, bouwen en wonen

»» genomineerd voor de pitches

De visie beschrijft een idealistisch beeld van de circulaire economie en toont veel kennis op dit gebied. De verscheidenheid in de team-samenstelling draagt hier ook aan bij. Dit geeft de indruk van een sterke drang naar innovatie. De combinatie van de beschreven aspecten kunnen zorgen voor een collectieve impact. De mate van abstractie (door een sterke ontwerpfilosofie) zorgt voor een onduidelijk beeld van de samenwerking in de verschillende fasen en van de uitvoerbaarheid. Maar het maakt wel nieuwsgierig.

Circulariteit

Het visiedocument toont veel kennis van de circulaire economie, de verschillende aspecten ervan en de onderlinge samenhang. Een sterk punt is de visie op een circulair businessmodel. Dit draagt bij aan betaalbaarheid en opschaalbaarheid; belangrijke doelstellingen voor Drenthe Woont Circulair. Daarnaast heeft de bewoner een belangrijke rol in het proces en dat waarderen we erg.

Samenwerking

Het thema samenwerking is binnen de visie niet expliciet beschreven, maar valt wel op te maken uit de beschrijving van de verschillende aspecten van circulariteit. Denk aan de langjarige verbondenheid, het living lab en de user experience.

Leren

De visie wekt de verwachting dat er veel kennis binnen het team aanwezig is waar van geleerd kan worden. Hoe deze kennis met elkaar gedeeld en vergroot kan worden, komt echter niet duidelijk tot uiting in het document.

13. E4

Het visiedocument beschrijft voornamelijk technische oplossingen voor een circulaire woning. Voor een groot deel gaat men uit van bestaande concepten. We ervaren dit als onvoldoende vernieuwend. Ook missen we een gezamenlijk visie. Daarnaast blijven welzijn, wonen, waarde en samenwerken onderbelicht. Het team heeft een traditionele samenstelling. Het consortium houdt zich niet aan de uitvraag en noemt de deelnemende partijen met naam in het document.

Circulariteit

Het consortium heeft in haar visie op circulariteit gekozen voor technische oplossingen zoals passief bouwen, het CLT-bouwsysteem en het toepassen van ecologische materialen. We ervaren dit als onvoldoende vernieuwend. Deze keuzes zorgen wel voor comfortabele woningen met een lage CO₂-footprint. Waar mogelijk worden zoveel mogelijk beschikbare grondstoffen toegepast. In dit document missen we een visie op het participatietraject.

Samenwerking

Het document beschrijft de methode van samenwerking, maar geeft onvoldoende weer hoe dat in de Proeftuin plaatsvindt.

Leren

Het consortium geeft aan dat zij haar opgedane kennis graag wil delen met een symposium. Het visiedocument omschrijft het leren binnen de Proeftuin slechts summier.

14. Ekohuus Drenthe

Het visiedocument geeft een solide en degelijke visie die gebaseerd is op een bestaand concept. We beoordelen daarom het leren van vernieuwende innovatie binnen deze Proeftuin als minimaal. Daarentegen heeft het consortium de te realiseren KPI's goed omschreven. We vinden het positief dat er in het team een bouwbioloog en een energie- en duurzaamheidsadviseur aanwezig zijn. Onderbelicht zijn mens, welzijn en waarde en het innoveren buiten het aangeboden concept.

Circulariteit

Het is prettig om te lezen dat dit consortium al stappen heeft gezet in het ontwikkelen van een bijna volledig biobased circulair concept. Dit heeft echter ook zijn beperkingen in het verder ontwikkelen van circulaire toepassingen buiten het concept. In de visie is het participatietraject minimaal verwoord.

Samenwerking

Het document geeft het belang van samenwerken aan. De visie van het consortium is om eerst gezamenlijk de ambitie vast te stellen en daarna samen te werken volgens het principe van een traditioneel bouwteam. De echte samenwerkingsinnovatie wordt hier gemist.

Leren

Het document besteedt minimaal aandacht aan het leren in de Proeftuin. Het consortium geeft aan te willen leren door samenwerking.

15. Hemphoes

Dit is een duidelijk leesbaar document met een gedreven visie voor het uitrollen van het Hemp concept. De visie geeft duidelijk aan dat het consortium dit concept verder wil ontwikkelen in de Proeftuin. Dit geeft minder kansen om te leren over circulariteit in het algemeen. Het gebruik van Hemp (hennep) is innovatie. De teamsamenstelling is verrassend, met een Eco-bouwer en een stichting voor de verbinding. De klant wordt meegenomen bij de ontwikkeling van het traject en als klankbord gebruikt voor verdere ontwikkeling van het product.

Circulariteit

Er is voor gekozen om ecologische materialen, hout en Hemp toe te passen die in de groeifase zoveel mogelijk CO₂ hebben opgenomen. Na de levensfase van de woning kunnen deze materialen zonder probleem worden teruggegeven aan de natuur. De woningen worden zo gesitueerd dat ze optimaal gebruik kunnen maken van de zon.

Samenwerking

De visie staat uitgebreid stil bij de samenwerking. Het doel is met de opdrachtgever samen de doelen en ambities vast te stellen om dan samen het Hemphoes te realiseren. Als vervolgstap wordt gekozen voor het bouwteam. We missen de vernieuwing in de samenwerking en de mogelijkheid om buiten het concept circulair te leren.

Leren

Het document besteedt minimaal aandacht aan het leren in de Proeftuin. Het consortium geeft aan te willen leren door samen te werken en gezamenlijk te leren van dit traject.

16. Het Consortium

Het Consortium geeft in het visiedocument kort en krachtig haar vernieuwende visie op circulair bouwen. Het is ambitieus, maar oogt ook realistisch en haalbaar. Daarnaast zien we veel innovatie op het proces en anders omgaan met bezit. We missen wel een heldere visie op de klant.

Circulariteit

Voor dit consortium betekent circulair bouwen dat we woningen realiseren uit de oogst van beschikbare grondstoffen, aangevuld met hernieuwbare grondstoffen. Daarnaast geeft de visie aan dat alle onderdelen demontabel en herbruikbaar zijn. Vernieuwend is het idee dat het consortium de woningen in bezit houdt. De woningcorporaties kunnen de woning verhuren als een dienst en hoeven zich geen zorgen te maken over het vastgoed.

Samenwerking

Het Consortium wil geen samenwerking voor de bouwduur, maar voor 50 jaar. Met DBFMCR-contract (design, build, finance, maintain, collect and re-use). Dit ontzorgt de corporatie helemaal. Het bezit blijft bij het consortium.

Leren

De visie op leren komt binnen het visiedocument beperkt aan de orde.

17. Het Drentse Holt

De algemene indruk van het document is 'leuk, maar niet uitzonderlijk'. Er is een goede visie met een mooie ideologie, maar we hebben vraagtekens bij de haalbaarheid. De uitgangspunten zijn duidelijk gebaseerd op bestaande methodieken en zijn daardoor niet verfrissend. Het samenwerken wordt duidelijk doorgevoerd, waarbij ook de mens en huurder belicht worden. Alhoewel de coöperatieve gedachte met 'De Holstek' een mooie vondst is, lijkt het zich te beperken tot alleen hout, ofwel zoals een van de beoordelaars opschreef: 'wel veel hout'.

Circulariteit

Het uitgangspunt is hoofdzakelijk ingestoken op het gebruik van hout, met soms idealistische gedachten. Hierdoor ontstaan direct vragen over haalbaarheid en capaciteit. Bij de ingezonden visies zijn er partijen die verder zijn in de ontwikkelingen met hout.

Samenwerking

Het document beschrijft een lerende ontwikkelingsaanpak waarbij samenwerking en transparantie belangrijk zijn. Het is jammer dat het consortium achter deze inzending redelijk traditioneel is. Het verdient aanbeveling om in eventueel volgende aanbiedingen ook expertise op te nemen op de genoemde belangrijke items.

Leren

De Drentse aanpak om te groeien door te leren en te inspireren is mooi gekozen. De visie geeft echter geen aandacht aan de 'why'. Bij het uitgangspunt om met kennisdeling tot de gewenste bouwcultuur te komen, missen de overige omstandigheden, zoals omgeving, natuur en cultuur.

18. KoSus

Het ingediende document omschrijft een bestaand product van echte bouwers. Het uitgangspunt is dan ook zeker realistisch, maar niet vernieuwend of verfrissend. Het stuk is kort, maar wordt niet als krachtig ervaren. Een goede toekomstvisie of ideologie ontbreekt. De aandacht voor de huurder, de omgeving en het woongenot is summier, terwijl die aandacht voor een geslaagd project noodzakelijk is.

Circulariteit

Het uitgangspunt is een al ontwikkeld houtbouwconcept. Het wordt niet goed duidelijk hoe circulariteit hierin verweven zit. Met name door het ontbreken van andere invalshoeken dan alleen de technische - zoals mindset en financiering - zien we de visie als traditioneel.

Samenwerking

Het samenwerken buiten het opgegeven consortium is summier beschreven. Daarnaast is het team vrij traditioneel. Om het verschil te kunnen maken, zou het consortium innovators moeten toevoegen.

Leren

Het lerend vermogen dat we nodig hebben om stappen in circulariteit te kunnen maken, ontbreekt volledig in deze visie. Er is wel aandacht voor de korte termijn en het bestaande systeem, maar het ontbreekt aan leren en doorontwikkelen voor de langere termijn.

19. Reconsider

Dit consortium heeft een professionele, brede kijk op circulariteit en steekt in op vernieuwing. Het A1-paneel vertelt het verhaal en sluit aan bij het visiedocument. De belangen van toekomstige bewoners worden goed meegenomen. In het team hebben ook de corporatie, de eindgebruiker en de gemeente een rol gekregen. De uitvoerende rollen in de teamsamenstelling moeten nog ingevuld worden. De ingediende stukken waren van een goed niveau. De teamsamenstelling is als vertrekpunt echter als te smal beoordeeld. De discipline om te kunnen bouwen ontbreekt.

Circulariteit

De visie is op basis van het 10-R model en het 6-S model, waarbij een 7^e S (sociaal) is toegevoegd. Er is een duidelijke visie op materiaalgebruik en het beperken van materiaalgebruik.

Samenwerking

Er is een smalle basis om vanuit te vertrekken. De uitvoerende rollen moeten nog ingevuld worden. Het team is redelijk traditioneel. Wie voor innovatie en ontwikkeling zorgt, is onderbelicht. Vanuit onze visie wordt deze rol bij de verkeerde partij (de corporatie) neergelegd.

Leren

Hoe er samen geleerd wordt, is onderbelicht.

20. Siklus 3.0

>> genomineerd voor de pitches

Dit is een breed ingestoken visie met veel aandacht voor de omgeving, de bewoner en de gezondheid. Kanttekening hierbij is wel dat er veel geregeld en ontwikkeld is voor de bewoner, maar onvoldoende mét de bewoner. Het bouwconcept is redelijk concreet, waarbij verder gekeken is dan de woning alleen. In het team zit innovatiekracht door toevoeging van ICT en automotive. De ingediende stukken waren van een goed niveau. De samenstelling van het team, met veel potentiële innovatiekracht, heeft de doorslag gegeven.

Circulariteit

Dit is een duidelijke visie, gericht op remontabel bouwen met een licht stalen hybride skelet.

Samenwerking

Er is een brede basis in de teamsamenstelling, waaronder ICT, automotive, ecologie en sociale wetenschap. Hoe de partijen gaan samenwerken, is onvoldoende toegelicht.

Leren

Hoe er samen geleerd wordt had meer aandacht mogen krijgen in het visiedocument.

21. Smart Comfort Home

Het uitgangspunt is bouwen met hout en andere natuurlijke producten. De visie is ontstaan vanuit een bestaand HSB-concept en is beperkt uitgewerkt. De visie is vooral gericht op het verbeteren van wat er al is aan concepten, materialen en installaties. De ingediende stukken waren van een goed niveau. De traditionele samenstelling van het team en teveel uitgaan van het al bestaande werkt remmend op de gewenste transitie en innovatie.

Circulariteit

Een duidelijke visie, gericht op remontabel bouwen met hout en andere natuurlijke producten. We waarderen het op voorhand planten van een bos bij de start van het project.

Samenwerking

Het gaat hier om een traditioneel bouwteam zonder vernieuwer, geen multidisciplinair team.

Leren

Hoe er samen geleerd wordt, is onderbelicht.

22. Trias Argentariae

>> genomineerd voor de pitches

Een duidelijke visie waarbij niet alleen bouwen, maar ook de omgeving is meegenomen. De gebruiker is onderbelicht. De teamsamenstelling is traditioneel, maar bestaat wel uit regionaal gevestigde ketenpartners. Zij zetten opgedane ervaring en kunde in circulair bouwen in. Deze visie denkt niet in beperkingen. De ingediende stukken waren van een goed niveau. De goede onderbouwing van het ambitieniveau en de aanwezigheid van regionale ketenpartners hebben de doorslag gegeven.

Circulariteit

Een duidelijke visie vanuit een zelf bedacht driebankenmodel: kennisbank, energiebank en materialenbank.

Samenwerking

In aanvang een redelijk traditioneel team zonder echte vernieuwer, geen multidisciplinair team.

Leren

Vanuit de kennisbank wordt een duidelijke visie gegeven op kennis delen, dus leren.

23. Van Eigen Bodem

>> genomineerd voor de pitches

Een goed leesbaar document met een eenduidige visie. Het gaat om bouwen met biobased materialen en om LEGOlisering in de bouw. Ook is er aandacht voor hergebruik van bestaande materialen. De gebruiker krijgt een cruciale rol, gericht op gebruikservaring en doorontwikkeling. Dit is een breed team met veel verschillende rollen en disciplines. Voor de toekomstige bewoners is coaching meegenomen. De ingediende stukken waren van een goed niveau. Er is een duidelijke visie op circulariteit, kringloop en hergebruik. De brede teamsamenstelling en duidelijke visie op willen leren hebben de doorslag gegeven.

Circulariteit

Een duidelijke visie, gericht op grondstoffenschaarste en 6-S model. Waar mogelijk wordt gebouwd met biobased materialen.

Samenwerking

Een duidelijk omschreven visie op samenwerken. Dit consortium streeft naar een nieuw evenwicht tussen effectiviteit en efficiëntie.

Leren

Een duidelijke visie op willen leren. Het leren houdt niet op als de woningen er staan. Hierbij wordt het collectief proces met kennisdelen als middel ingezet om sneller te kunnen leren.

24. Verbeter de Wereld voor onze kinderen

Een duidelijke visie op circulariteit en duurzaamheid, vanuit een bestaand circulair product. De mens wordt op nummer 1 geplaatst. Er is oog voor welzijn en een duurzame, leefbare aarde. Het product is een permanent flexibele woning die in een fabriek wordt geprefabriceerd en op de bouwplaats wordt geassembleerd. Hout, een herwinbare grondstof, is de belangrijkste grondstof voor het woningconcept. De ingediende stukken waren van een goed niveau. De geformuleerde missie komt onvoldoende terug in de uitwerking. Met name het ontbreken van de eindgebruiker in de uitwerking en het werken vanuit een bestaand concept heeft ons doen besluiten om voor andere consortia te kiezen.

Circulariteit

Een duidelijke visie, gericht op het beperken van grondstoffengebruik en het toepassen van hernieuwbare energiebronnen. Buiten hout is er onvoldoende aandacht voor overige biobased materialen. Er wordt wel gesproken over remontabel en demontabel bouwen, waarbij na het verwijderen van de woning geen schade aan het landschap wordt aangericht.

Samenwerking

Een duidelijk omschreven visie op samenwerken. Samenwerken met de corporatie wordt genoemd, maar de samenwerking met de eindgebruiker mist. Dit is in tegentelling tot de visie dat de mens op 1 staat. Dit consortium bestaat uit een breed team, vooral met technische achtergronden.

Leren

Het consortium staat ervoor open om samen te leren vanuit een traditionele bouwteamgedachte.

25. XX

Deze visie gaat uit van biobased bouwen met damp open constructies. De focus ligt op lokale vaklieden, lokale materialen en low-tech bouwen. In de uitwerking krijgt met name de gevel aandacht. De bewoner wordt vanaf het begin betrokken bij het proces. Het team is samengesteld uit regionale partijen. Het team denkt al in oplossingen, niet alleen op technisch gebied maar ook voor wat betreft het sociale vraagstuk. De ingediende stukken waren van een voldoende niveau. We beoordelen de visie als vertrekpunt echter als te smal. De redelijk traditionele samenstelling van het team en het te veel uitgaan van het al bestaande werkt als een rem op de gewenste transitie en innovatie.

Circulariteit

De visie is gericht op biobased en lokaal gewonnen materialen.

Samenwerking

Het is een redelijk traditioneel bouwteam met regionale partijen. De vernieuwer ontbreekt, het is geen multidisciplinair team.

Leren

Hoe er samen geleerd wordt, is onderbelicht.

26. CTC (Circulair Toekomst Consortium)

>> genomineerd voor de pitches

Cut the Crap, een mooie, helder omschreven visie. Er is een goede, multidisciplinaire teamsamenstelling. Dit document noemt veel innovatieve ideeën. Wel lijkt de bewoner wat te ontbreken in het hele verhaal.

Circulariteit

Deze visie bevat goede, innovatieve en vernieuwende ideeën.

Samenwerken

Er is een heldere visie op samenwerken. De leden van het consortium beschouwen elkaar als gelijkwaardige partner en dat is de basis van samenwerken. Het consortium zoekt de samenwerking met (lager) onderwijs.

Leren

Er is een mooie ambitie om een leerprogramma op te starten. Het leerproces is duidelijk aanwezig.

27. DiT (Dit is Thoes)

>> genomineerd voor de pitches

Dit is een goede visie op de circulaire economie: uniek en radicaal anders. Het heeft een hoger abstractieniveau, zodat de concreetheid soms wat mist. Het stuk is van wetenschappelijk niveau. Het laat zien dat er capaciteit is om anders te denken. Men denkt vanuit het systeem, niet vanuit het bouwen. De bewoners zijn wat minder belicht. Er is sprake van een mooi diverse teamsamenstelling.

Circulariteit

Dit is een visie op een hoog abstractieniveau. In de volle breedte anders denken en doen.

Samenwerken

De noodzaak tot samenwerken is heel duidelijk benadrukt, maar nog weinig concreet.

Leren

Het leren is wat onderbelicht in dit stuk. Het consortium wil leren van elkaar, van de stakeholders en van andere marktpartijen. Maar mogen anderen ook van hen leren?

28. Dominium

Dit is een doorontwikkeling van HSB. We lezen een mooie, concrete en heldere omschrijving. Het is gedreven, maar is het circulair genoeg? Bewoners, huurders en omgeving zijn niet genoemd in het stuk.

Circulariteit

Het is circulair in de zin van duurzaam beheerd hout en dergelijke, maar daarbij is alleen gekeken naar de productie van de woning.

Samenwerken

De onderlinge samenwerking is onvoldoende belicht in het stuk.

Leren

Deze visie draagt niet voldoende bij aan het leerproces dat we beogen met Drenthe Woont Circulair. Het betreft een doorontwikkeling van HSB, zonder brede visie op de gebruikers en de omgeving.

29. Drenthe

Mooi productgedreven stuk. Het bouwproduct is goed doordacht, maar de visie op het gebruik en de samenhang met de omgeving en de huurder is onvoldoende belicht. Er is te veel aandacht voor het eigen bouwproduct. De scope van het stuk is daardoor te beperkt.

Circulariteit

Het bouwproduct is circulair. De materialen zijn lokaal gewonnen en groeien snel terug.

Samenwerken

Deze visie geeft aan de samenwerking te zoeken. Uit het stuk blijkt dat dit vooral gebaseerd is op samenwerking in bouw.

Leren

Qua leren steekt de visie in op samenwerking met scholen en het verder ontwikkelen van het bouwproduct.

30. DWFC (Drenthe Woont Fijn Circulair)

Het aspect circulariteit is hier te beperkt; er wordt met beton gebouwd. Deze visie gaat uit van bestaande concepten in combinatie met een andere proeftuin. Er is aandacht voor bewoners, maar hier wordt weinig visie op gegeven.

Circulariteit

Het aspect circulariteit is hier door het gebruik van beton minder sterk. Ook bij hergebruik is dit een erg vervuilend en energieverslindend materiaal. Wel gaat de visie over demontabel bouwen.

Samenwerken

Het document benoemt de ketensamenwerking tijdens het bouwproces. Hoe de samenwerking tot lerend effect voor heel Drenthe Woont Circulair gaat leiden, is niet duidelijk.

Leren

Het lerend effect voor DWC lijkt beperkt. Het document legt de focus vooral op de ontwikkeling van het eigen, bestaande bouwproduct.

31. *DWNC*
(Drenthe Woont Natuurlijk Circulair)

**>> genomineerd
voor de pitches**

Deze visie is goed doordacht en goed samengesteld, maar niet totaal vernieuwend. In de uitwerking is veel aandacht voor de technische aspecten. Een leuke aanvulling is de aandacht voor Earth Overshoot Day.

Circulariteit

We lezen een goed doordacht circulair verhaal, maar het had iets vernieuwender mogen zijn.

Samenwerken

Een mooi diverse teamsamenstelling. Er is ook buiten de bouwkolom gekeken. Veel disciplines werken samen en ook de zachte sector is meegenomen in het geheel.

Leren

Er is veel aandacht voor het leren, zowel voor de partners als voor de eigen organisatie. Er is een uitgebreide visie omschreven over het leren van de Proeftuin.

samen
ontdekken
door te doen

DRENTHE WOONT
circulair

Drenthe Woont Circulair

Postbus 2102 | 7801 CE Emmen

info@drenthewoontcirculair.nl

www.drenthewoontcirculair.nl

mede mogelijke gemaakt door

provincie **D**renthe

Drenthe Woont Circulair is een samenwerkingsverband van:

actium

Domesta

lefier

WOON
CONCEPT

